MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON

Seduta tat-8 ta' Ottubru, 2013

Citazzjoni Numru. 774/2009

Karmenu Vella
(ID 492553M)

kontra

General Workers' Union

Il-Qorti :

I. Preliminari

Rat ir-rikors guramentat presentat fis-6 ta` Awissu 2009 li jaqra hekk –

1. Illi fl-ewwel (1) ta` Settembru elfejn u sitta (2006) ir-rikorrent irrizenja mill-impieg tieghu bhala

Segretarju tat-Taqsima Servizzi u Media tal-Union intimata u dan skond ma jirrizulta mill-ittra ta` rizenja hawn annessa u markata bhala Dokument A.

2. Illi a tenur ta` klawsola numru K2 tal-Memorandum of Understanding datat Settembru 1999 (Dokument B) li jirregola inter alia l-kundizzjonijiet tal-impieg tal-ufficjali impjegati tal-General Workers' Union bhalma kien ir-rikorrent, "Segretarji li jispiccaw mill-impjieg taghhom minn mal-GWU huma intitolati ghal hlas ta` somma ta` elfejn lira (Lm 2000) jew somma ekwivalenti ta` l-ahhar tlett xhur paga fl-impjieg taghhom".

3. Illi ghalhekk il-General Workers' Union intimata hija debitrici versu r-rikorrent fis-somma ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) rapprezentanti in kwantu ghas-somma ta' hamest elef mija u erba' Ewro u erbatax-il centezmu (€5,104.14) tliet xhur paga li r-rikorrent hu dovut li jithallas mill-Union intimata ai termini tal-Klawsola K2 tal-Memorandum of Understanding (Dokument A) u in kwantu ghas-somma ta` sittax-il elf hames mija tmienja u disghin Ewro (€16,598) ekwivalenti ta' mija u disghin (193) gurnata vacation leave li r-rikorrent hu intitolat ghalihom u ma thallasx taghhom bejn is-sena 1997 u s-sena 2005.

4. Illi l-General Workers` Union intimata giet interpellata diversi drabi biex thallas dan l-ammont izda dan sar inutilment u ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Tghid ghalhekk il-General Workers` Union intimata ghaliex ghar-ragunijiet premessi din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex, prevja kwalunkwe dikjarazzjoni necessarja u moghti kull provvediment opportun :

1. Tiddikjara illi l-Union intimata hija debitrici tar-rikorrent fis-somma ta' wiehed u ghoxrin elf

seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) kif hawn fuq spjegat ; u

2. Tikkundanna lill-Union intimata sabiex thallas lir-rikorrent is-somma ta' wiehed u ghoxrin elf seba` mija u zewg Ewro u erbatax-il centezmu (€21,702.14) bl-imghaxijiet u bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali fl-ismijiet "Karmenu Vella vs General Workers' Union" datata 12 ta` Dicembru 2008 (4050/08) kif ukoll dawk tal-ittra ufficjali fl-istess ismijiet datata l-1 ta` Awwissu 2007 (4517/07) kontra l-Union intimata li hi minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda indikati mill-attur flimkien mal-elenku tad-dokumenti esebiti.

Rat ir-risposta guramentata tal-intimata prezentata fit-18 ta` Settembru 2009 li taqra hekk –

1. Preliminarjament il-union intimata teccepixxi n-nuqqas ta` gurisdizzjoni ta` din l-Onorabbli Qorti f`din l-istanza in kwantu l-pretensjonijiet dedotti mir-rikorrent huma fost dawk previsti f'Titolu I tal-Kap.452 tal-Ligijiet ta` Malta u b'hekk huwa t-Tribunal Industrijali li hu vestit bil-gurisdizzjoni esklussiva sabiex jismaghhom u jddeciedihom ai termini ta' l-Artikolu 75(1)(b) ta' l-istess Kap ;

2. Preliminarjament ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-union intimata teccepixxi l-preskrizzjoni ta' l-azzjoni tar-rikorrenti bi zmien sena ai termini tal-Artikolu 2147(c) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta` Malta ;

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, in kwantu jirrigwarda l-pretensjoni tar-rikorrenti ghal hlas ta` xi forma ta' beneficcju ta` tmiem l-impjieg, tali pretensjoni u konsegwenti talba tar-rikorrenti

hija nfondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi michuda bl-ispejjez stante :

i. klawsola numru K2 tal-Memorandum of Understanding addottat fl-24 ta' Novembru 1999 (DOK GWU1 anness) ma taghtix tali jedd lir-rikorrenti izda minflok tistipula li "Segretarji li jkunu spiccaw mill-impjieg taghhom minn mal-GWU huma obbligati li ma jaccettawx impjieg iehor jew jiehu sehem f`attivitajiet li jistghu jitfghu dell ikrah fuq l-integrita` taghhom jew dik tal-GWU".

ii. tezisti biss konswetudini li l-union intimata thallas ammont ex gratia lil ufficjali taghha li jispiccaw mill-kariga bhala turija ta` apprezzament tas-servizz u lealta` lejn l-organizzazzjoni, liema konswetudini ma taghti ebda jedd lir-rikorrenti li jippretendi xi hlas bi dritt, aktar u aktar meta l-lealta` kienet palezament nieqsa ;

4. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-pretensjonijiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u l-union intimata mhix debitrici tar-rikorrent ;

5. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke kieku xi ammont jista` jkun dovut lir-rikorrenti – dan huwa dato ma non concesso – minn tali ammont ikun irid jitnaqqas il-perijodu tan-notice mhux mahmum mir-rikorrent ;

6. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat il-lista tax-xhieda indikati mill-intimata flimkien mal-elenku tad-dokument li kien esebit minnha.

Rat id-digriet taghha tal-15 ta` Dicembru 2009 fejn idderigiet lill-partijiet sabiex jittrattaw l-ewwel eccezzjoni.

Rat id-digriet taghha moghti fl-udjenza tal-24 ta` Gunju 2010 fejn halliet il-kawza ghas-sentenza ghat-30 ta` Settembru 2010 dwar l-ewwel eccezzjoni.

Rat is-sentenza taghha tat-30 ta` Settembru 2010 fejn, ghar-ragunijiet hemm moghtija, cahdet l-ewwel eccezzjoni u ddikjarat li ghandha gurisdizzjoni sabiex tisma` u tiddeciedi din il-kawza, spejjez ghall-ghaqda konvenuta.

Rat id-digriet taghha moghti fil-miftuh fl-udjenza tal-25 ta` Ottubru 2010, fejn laqghet it-talba tal-ghaqda konvenuta, kif dedotta fir-rikors taghha tas-6 ta` Ottubru 2010, u tatha permess tappella mis-sentenza taghha tat-30 ta` Settembru 2010.

Rat il-verbal tal-udjenza tat-22 ta` Novembru 2010 fejn il-Qorti, wara li accertat ruhha illi li l-ghaqda konvenuta ipprezentat l-appell fit-12 ta` Novembru 2010, halliet il-kawza *sine die* riappuntabbli fi zmien xahar mid-data li fiha jkun deciz l-appell.

Rat is-sentenza tal-11 ta` Novembru 2011 fejn, ghar-ragunijiet hemm moghtija, il-Qorti tal-Appell cahdet l-appell, ikkonfermat is-sentenza appellata, u ordnat li l-ispejjez taz-zewg istanzi jithallsu mill-ghaqda konvenuta.

Rat id-digriet taghha tat-22 ta` Novembru 2011 fejn, wara li kienu rinvjati lilha l-atti tal-kawza wara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell, irriappuntat il-kawza ghall-udjenza tad-19 ta` Jannar 2012.

Rat il-verbal tal-udjenza tad-19 ta` Jannar 2012 fejn il-Qorti dderigiet lill-partijiet sabiex jittrattaw it-tieni eccezzjoni halli taghti decizjoni dwarha, qabel ma tghaddi ghall-konsiderazzjoni tal-mertu, jekk ikun il-kaz.

Rat ix-xiehda bl-affidavit tal-attur.

Rat in-nota b`dokumenti li pprezenta l-attur fit-28 ta` Marzu 2012.

Semghet ix-xiehda ta` Roberto Cristiano, ta` Robert Borg u tal-attur fl-udjenza tal-4 ta` Gunju 2012 u rat id-dokumenti li kienu esebiti fl-istess udjenza.

Semghet ix-xiehda ta` Manuel Farrugia fl-udjenza tat-18 ta` Ottubru 2012.

Semghet ix-xiehda ta` Tony Zarb fl-udjenza tal-14 ta` Jannar 2013.

Rat illi l-gbir tal-provi tal-partijiet kien konkluz fl-udjenza tal-14 ta` Jannar 2013.

Rat id-digriet taghha moghti fl-udjenza tas-26 ta` Marzu 2013 fejn halliet il-kawza ghas-sentenza ghal-lum dwar it-tieni eccezzjoni bil-fakolta` li l-partijiet jipprezentaw noti ta` osservazzjonijiet.

Rat in-noti ta` osservazzjonijiet tal-partijiet.

Rat l-atti l-ohra tal-kawza.

Ikkunsidrat :

II. <u>Dritt</u>

L-ghaqda konvenuta qeghda teccepixxi l-preskrizzjoni skond l-**Art** **2147(c) tal-Kap 16** li jaqra hekk –

L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sena :

…

l-azzjonijiet tas-sefturi jew persuni oħra mħallsin bix-xahar, tal-artiġjani jew tal-ħaddiema bil-ġurnata.

A. Il-prova tal-preskrizzjoni

Fis-sentenza taghha tat-30 ta` Ottubru 2003 fil-kawza **"Stencil Pave (Malta) Ltd vs Deguara et noe**" din il-Qorti (**PA/JRM**) irriteniet illi –

"hija regola ewlenija fil-procedura li l-prova li l-azzjoni hija preskritta trid issir minn min iqanqal l-eccezzjoni, u ghalkemm il-parti attrici tista` tressaq provi biex tittanta xxejjen dawk tal-parti mharrka billi tmeri li ghadda z-zmien jew billi ggib `il quddiem provi li juru li l-preskrizzjoni kienet sospiza jew interrotta, il-piz jaqa` principalment fuq min jallega l-preskrizzjoni. Hi l-parti mharrka li trid tipprova li l-parti attrici ghaddhielha z-zmien utli biex tressaq il-kawza, u dan minn zmien minn meta dik il-kawza setghet titressaq".

(ara wkoll "**Holland noe vs Chetcuti**" – Qorti tal-Appell – 25 ta` Frar 2000 ; "**Vella vs Cefai**" – Qorti tal-Appell - 5 ta` Ottubru 2001 ; "**Portelli vs Psaila" -** Prim`Awla tal-Qorti Civili - 29 ta` Mejju 2003 ; "**Causon noe vs Sheibani**" – Qorti tal-Kummerc – 4 ta` Dicembru 1987 ; "**Camilleri vs Frendo**" (Kollezz. Vol. XII.144) ; "**Borg vs Testaferrata Bonici**" – Qorti tal-Appell – 24 ta` Marzu 1958).

In partikolari fis-sentenza "**Causon vs Sheibani noe**" il-Qorti qalet illi –

"*min jeccepixxi l-preskrizzjoni hu obbligat li jaghmel prova sodisfacenti tad-data meta l-perijodu tal-preskrizzjoni jibda jiddekorri ghaliex diversament il-Qorti qatt ma tkun f'posizzjoni li tikkonstata jekk il-perijodu applikabbli tal-preskrizzjoni jkunx iddekorra jew le*".

Wara li l-eccipjent jaghmel il-prova, ikun imbaghad imiss lill-attur illi jipprova illi l-kors tal-preskrizzjoni ma jkunx ghadda (ara "**Calleja vs Vella**" – Qorti tal-Appell – 15 ta` April 1964).

B. Tifsira restrittiva

Il-preskrizzjoni ghandha tinghata interpretazzjoni restrittiva u ghalhekk jekk ikun jezisti xi dubbju dwar l-applikabilita' taz-zmien preskrittiv, dak id-dubbju ghandu jmur kontra min ikun eccepixxa l-preskrizzjoni (**"Alf Mizzi & Sons (Marketing) Limited vs Dismar Company Limited"** deciza minn din il-Qorti fit-12 ta' Ottubru 2004, u **"Ellul noe vs Vella noe"** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-8 ta' Mejju 2001).

Il-preskrizzjoni hija istitut li min-natura tieghu, irid jitqies fil-limiti stretti li tapplika ghalih il-ligi, u jitfisser dejjem b`mod li ma` jgibx fix-xejn il-ghan li ghandu jsir haqq fuq is-sustanza tal-kwistjoni.

C. Dekorrenza

L-Art.2137 tal-Kap.16 jaqra hekk –

Bla hsara ta' disposizzjonijiet ohra tal-ligi, il-preskrizzjoni ta' azzjoni tibda minn dakinhar li din l-azzjoni tista' tigi ezercitata minghajr ma jittiehed qies ta' l-istat jew tal-kondizzjoni tal-persuna li lilha l-azzjoni tmiss.

Huwa principju tad-dritt illi d-data li taghti bidu ghall-preskrizzjoni hi determinabbli oggettivament.

L-awturi **Baudry-Lacantinerie u Tissier** (*Trattato Teorico-Pratico di Diritto Civile: Della Prescrizione* Cap XII, par 364 pag. 279.) jaffermaw illi –

"Quanto alla prescrizione estintiva, il suo corso comincia in principio a partire dal giorno in cui e' nato il diritto o l'azione che e' destinata ad estinguere."

Izjed 'l quddiem (para. 393 bis, pag 306, op.cit.) ighidu hekk –

"La prescrizione estintiva in materia di diritti eventuali non decorre evidentemente se non dopo il verificarsi dell'evento che fa nascere il diritto rimasto finallora puramente eventuale"

D. Sospensjoni

It-terminu tal-preskrizzjoni jista' jkun **sospiz** fil-kaz biss li jkun hemm impediment ta' dritt jew cirkostanza li jahseb ghaliha l-Art.2125, tal-Kap 16 pero` mhux minhabba impediment ta` fatt, u dan in omagg ghall-principju li *contra non valentum agere non currit praescriptio* (ara "**Attard vs Fenech**", deciza mill-Qorti tal-Appell fit-12 ta' Frar, 1965 u "**Chircop vs Muscat**", deciza mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' April, 2000).

Mill-**<u>Art 2125 tal-Kap 16</u>** id-disposizzjoni li *jista`* jkollha rilevanza ghall-kaz tal-lum huwa s-subartikolu (c) li jghid – *kwantu għal kull azzjoni oħra li l-ezerċizzju tagħha hu sospiż bi żmien, sakemm jagħlaq dan iż-żmien*.

Ikkunsidrat :

III. <u>Risultanzi</u>

F`dan l-istadju, il-kompitu tal-Qorti huwa li tiddeciedi jekk hijiex fondata l-eccezzjoni tal-ghaqda konvenuta illi l-azzjoni attrici hija preskritta skond l-Art 2147(c) tal-Kap 16. Fost il-konsiderazzjonijiet li l-Qorti trid taghmel hemm dik li tistabilixxi jekk dik id-disposizzjoni tistax tigi applikata ghall-kaz tal-lum.

Il-Qorti tosserva illi fil-provi illi ressqu, il-partijiet bil-kemm missew din it-tema centrali tal-kwistjoni. Ikkoncentraw l-isforzi taghhom fuq kwistjonijiet li jolqtu l-allegata ammissjoni inkella le tal-kreditu, li jolqtu l-allegata interruzzjoni jew sospensjoni tal-perijodu ta` preskrizzjoni u fatti jew cirkostanzi li aktar huma relatati mal-mertu milli mal-eccezzjoni *ut sic*. Kien tassew difficli ghall-Qorti li tfittex provi dwar l-applikabilita` tad-disposizzjoni ghall-kaz tal-lum u kwindi l-Qorti sejra zzomm lura milli taghmel gabra tal-provi ghaliex ma tridx illi l-pern tal-kwistjoni jintilef qalb provi li bhala fatt huma rrilevanti.

Dan premess, ghandu jinghad illi skond l-attur (ara l-affidavit tieghu) l-hekk imsejjah "*memorandum of understanding ghall-membri tal-amministrazzjoni centrali u ghas-segretarji tat-taqsimiet tal-General Workers Union*" jirregola l-kundizzjonijiet tal-impieg u s-salarji tal-membri tal-amministrazzjoni centrali, tal-presidenti u segretarji tat-taqsimijiet, tal-junior secretaries tal-GWU. Kopja ta` dan il-*memorandum of understanding* huwa esebit bhala Dok B minn fol 6 sa fol 14. Fost hwejjeg ohra, id-dokument

jinkludi Appendici “A” li jistabilixxi **l-hlasijiet fis-sena** tas-Segretarju Generali, tad-Deputat Segretarju Generali u tas-Segretarji tat-Taqsimijiet tal-GWU. L-Appendici “A” jiddetermina wkoll l-allowances ta` dawn l-ufficjali. Id-dokument kien iffirmat fl-24 ta` Novembru 1999. Kien iffirmat mill-persuni kollha li kienu jokkupaw il-karigi li ghalihom jirreferi l-Appendici “A” fosthom l-attur. Ezatt qabel il-firem, hemm mitkub hekk –

L-ufficjali ta` l-Amministrazzjoni Centrali u s-Segretarji li huma full-timers mal-General Workers` Union qed jintrabtu li mil-lum l-Erbgha 24 ta` Novembru 1999 josservaw il-kontenut kollu li fih il-kodici t`etika inkluz fil-Memorandum of Understanding maqbul bejn l-Amministrazzjoni Centrali u s-Segretarji u ghalhekk iqisu li l-istess kodici dahal fl-effett illum l-Erbgha 24 ta` Novembru 1999.

Id-dokument mhuwiex kontestat mill-ghaqda konvenuta.

Saret analizi approfondita tal-Art 2147(c) tal-Kap 16 fis-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Gurisdizzjoni Superjuri **(AE)** fis-sentenza taghha tal-11 ta` Lulju 2008 fil-kawza “**Vella et vs Korporazzjoni Enemalta**” (li minnha ma kienx hemm appell). Il-Qorti sejra taghmel riferenza *in extenso* ghal dik is-sentenza.

Fis-sentenza appena citata, il-Qorti qalet hekk bhala **introduzzjoni** ghall-Art 2147(c) tal-Kap 16 –

Dan il-provvediment mhu xejn ghajr traduzzjoni mit-test originali bit-Taljan tal-Artikolu 1911 tal-Ordinanza numru VII tal-18681 li kien jaqra hekk :

“Le azioni dei domestici od altre persone stipendiate a mese, degli operai e dei giornalieri, pel pagamento delle loro giornate, dei loro salario o delle somministrazioni loro dovute.”

It-test Ingliz tal-istess Ordinanza jaqra : *"Actions of servants or other persons salaried by the month, of artificers, and day-labourers, for the payment of their wages, of their salaries, or the provisions due to them."*

Il-Qorti ghamlet dawn l-**osservazzjonijiet –**

*(a) Hemm distinzjoni apparenti bejn it-test Malti u dak Ingliz in kwantu fit-test Malti jinghad **"ghall-hlas tal-granet tal-pagi"** filwaqt li fit-test Ingliz jinghad "for the payment of their wages" ;*

*(b) Jidher li hemm lacuna in kwantu dan il-provvediment ma japplikax ghal dawk il-persuni li ghandhom is-salarji pagabbli mhux kull xahar. Dan ifisser li ghal dawn il-persuni japplika perjodu ta' preskrizzjoni itwal. Il-Qorti ma tara l-ebda raguni ghalfejn ghandu jkun hekk. Fil-kawza fl-ismijiet **Paul Degiorgio vs Vincent Muscat** deciza fit-8 ta' April 2002 mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (**AJM**) l-attur kien jahdem bhala chef u kien jithallas kull gimgha. L-attur harrek lill-principal tieghu ghall-hlas ta' salarju. Il-Qorti kkonkludiet : "Infatti l-artikolu 2147(c) fuq imsemmi jitkellem dwar persuni mhallsin bix-xahar, jew persuni ingaggati bil-gurnata ghall-hlas tal-granet tal-pagi. Fil-kaz in ezami izda jirrizulta li l-attur kien ingaggat u jithallas bil-gimgha u mhux bix-xahar u lanqas bil-gurnata. Ghalhekk il-preskrizzjoni sollevata mhux applikabbli ghal kaz in ezami."*

Dejjem fil-kuntest ta` din l-osservazzjoni, il-Qorti ghamlet *footnote* b`riferenza ghal sentenza ta` din il-Qorti tat-30 ta` Gunju 1917 (konfermata mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta` Jannar 1919 – Kollez Vol XXIII.I.7) fil-kawza "Paola Gauci vs Filippo Camilleri et altri" fejn inghad hekk –

"Sull'eccezione della prescrizione, che non trattandosi di dimettere persone stipendiate a mese e' inapplicabile la prescrizione contemplata nel 3 a linea dell'articolo 1911 dell'Ordinanza VII del 1868, e solo si potrebbe applicare la prescrizione di cinque anni, come fu ritenuto con diverse sentenze dei nostri tribunali tra cui

quelle di questa Corte del 26 Gennaio 1882, nella causa Borg Preziosi (Collezione IX.618), e del 28 Febbraio 1893 nella causa Azzopardi versus Dr. Preziosi (ibid. XIII.432)"

Il-Qorti **kompliet** hekk –

(c) Certament li wasal iz-zmien li dawn il-provvedimenti, li dahlu fis-sehh permezz tal-Ordinanza numru VII tal-1868, jigu riveduti u fejn hemm bzonn emendati sabiex jirriflettu z-zminijiet li qeghdin nghixu fihom. Il-Qorti mhi tara l-ebda raguni ghalfejn ghandu jkun hemm distinzjoni bejn dawk imhallsin bix-xahar u haddiema ohra imhallsin iktar spiss.

*(d) Il-fatt li fl-Artikolu 2147(c) tintuza l-kelma `paga` u wkoll `salarju`, hemm distinzjoni fis-sinifikat taghhom minkejja li fil-hajja ta' kuljum dawn iz-zewg termini jintuzaw b'mod li huma kunsidrati li ghandhom l-istess sinifikat. Il-Qorti taqbel li l-kelma "tal-granet tal-pagi" (fit-test Taljan "pel pagamento delle loro giornate") qeghda tirreferi ghal dawk il-haddiema li jahdmu bil-gurnata. F'dan il-kuntest issir riferenza ghall-kawza fl-ismijiet **Alex Caruana vs Joseph Vassallo** deciza mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Dicembru 1978. M'hemmx dubju li l-atturi ma jikkwalifikawx bhala haddiema li jahdmu bil-gurnata.*

(e) Fl-Att dwar l-Impieg u Relazzjonijiet Industrijali (Kap.452) l-Artikolu 2 jipprovdi li :-

"paga" tfisser rimunerazzjoni jew qligh, li jithallsu minn principal lil impjegat u tinkludi kull bonus li jithallas skond l-artikolu 23 minbarra kull bonus jew allowance relatati ma' l-esekuzzjoni tax-xoghol jew mal-produzzjoni."

Jidher li din il-ligi ma taghmilx distinzjoni bejn salarju u paga.

Il-Qorti ghamlet riferenza ghal xi gurisprudenza sabiex tistabilixxi liema hlasijiet jikkwalifikaw bhala salarju. Fost is-sentenzi citati kien hemm "**Paul Aquilina vs**

<u>Victor Satariano noe</u>” li kienet deciza mill-Qorti tal-Appell fit-13 ta’ Gunju 1994 –

fejn gie spjegat li hlas ghal leave ma jaqax taht il-kategorija ta’ salarju (ghalkemm is-sentenza kienet b’riferenza ghall-Artikolu 2148(d) tal-Kodici Civili) in kwantu l-Qorti kkonkludiet li m’hemmx ekwivalenza bejn salarju u d-dritt ghal leave.

Il-Qorti esprimiet ruhha hekk –

Il-Qorti hi ukoll tal-fehma li z-zmenijiet inbidlu fis-sens li meta dan il-provvediment originarjament dahal fis-sehh il-beneficcji li jinghataw illum il-gurnata lill-impjegati ma kienux jezistu. Ma jaghmilx sens li hlasijiet ohra li jifformaw parti mill-pakkett tas-salarju tal-impjegat ikun japplika ghalihom perjodu ta’ preskrizzjoni hafna iktar twil.

U kompliet –

Tibqa’ l-kwistjoni jekk l-atturi humiex imhallsin bix-xahar.

Il-fehma taghha kienet illi –

l-kelma “xahar” ghandha tfisser xahar skond il-kalendarju Gregorjan. B’analogija tista’ ssir riferenza ghall-Artikolu 103 tal-Kap. 12 li jipprovdi :- Fl-ghadd taz-zmien, il-gurnata tinghadd ta` erbgha u ghoxrin siegha, ix-xahar u s-sena skond il-kalendarju.

Jekk wiehed kellu japplika dan it-terminu ta’ preskrizzjoni jkun ifisser li ma japplikax minn meta l-atturi bdew jithallsu s-salarju kull erbgha (4) gimghat, ghaliex dan ma jikkwalifikax bhala xahar. Irid jinghad li l-preskrizzjoni ghandha tinghata interpretazzjoni restrittiva u ghalhekk jekk ikun jezisti xi dubju dwar l-applikabilita' taz-zmien preskrittiv, tali dubju ghandu jmur kontra min ikun eccepixxa l-preskrizzjoni.

F`dak il-kaz, l-atturi kienu jokkupaw il-kariga ta' assistant manager u professional executive mal-Korporazzjoni Enemalta.

Il-Qorti kompliet hekk –

Madankollu l-Qorti tistqarr li kellha dubju serji, mehud in konsiderazzjoni l-grad li ghandhom, kemm l-atturi jaqghu taht dan il-provvediment.

Il-**<u>punt krucjali</u>** tas-sentenza kien dan li gej –

Fil-fehma tal-Qorti hu evidenti li s-salarju m'huwiex pattwit kull erbgha (4) gimghat imma tant fis-sena. Il-fatt li mbaghad il-modalita' tal-hlas hi kull erbgha (4) gimghat (fil-kaz ta' Josephine Vella ghamlet numru ta' snin fejn u s-salarju kienet tircevih kull xahar) hi kwistjoni ohra. Il-Qorti hi tal-fehma li m'huwiex importanti kif is-salarju dovut lill-impjegat hu mqassam matul sena, cjoe' l-frekwenza tal-hlas. Interessanti kif fit-test originali (Ordinanza numru VII tal-1868), il-kelma li intuzat hi "stipendiati" (salaried bl- Ingliz). L-Articolo 1912 (illum 2148) kien jaqra "Di coloro che fossero stipendiati ad anno pel pagamento del loro salario." Provvediment li sal-lum ghadu ma giex emendat. Fil-fehma tal-Qorti hekk biss jistghu jgu nterpretati l-provvedimenti rilevanti tal-preskrizzjoni qasira fir-rigward tas-salarju, sabiex jaghmlu sens. F'dan il-kuntest din il-Qorti taqbel mal-fehma li esprimiet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (<u>GCD</u>) fil-kawza Martin Abela vs Ramon Spiteri nomine deciza fit-22 ta' Frar 2002 fis-sens li:- "Kif juri s-seba' patt tal-ftehim, izda, is-salarju ta' l-attur huwa stipulat b'tant fis-sena, mhux b'tant fix-xahar ; il-preskrizzjoni taht l-art. 2147(c) tal-Kodici Civili ghalhekk ma tghoddx ghall-kaz ta' l-attur, u l-eccezzjoni hija ghalhekk michuda". Tant hu hekk li kwalsiasi kalkoli li jkun hemm bzonn li jsiru, isiru fuq sena salarju. (enfasi ta` din il-qorti)

Il-Qorti ghalhekk **cahdet** l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni.

Din il-Qorti ghamlet ampja riferenza ghal dik is-sentenza ghaliex fil-fehma taghha tindirizza b`mod rilevanti mhux biss l-aspetti ewlenin tal-kaz taht ezami riferenza izda ghaliex tistimola wkoll l-aggornament tal-legislazzjoni taghna f`dan il-kamp. Din il-Qorti taghmel taghha ghall-fini ta` din il-kawza r-ragunijiet kollha li gabet il-Qortio fis-sentenza citata sabiex tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni skond l-Art 2147(c) tal-Kap 16.

Fil-kaz tal-lum, l-ahjar prova li tressqet biex tistabilixxi l-kondizzjonijiet tal-impieg tal-attur huwa l-*memorandum of understanding* tal-1999.

Il-pretensjoni tal-attur hija l-hlas tas-somma ta` €21,702.14 *in kwantu ghas-somma ta' hamest elef mija u erba' Ewro u erbatax-il centezmu (€5,104.14) tliet xhur paga li r-rikorrent hu dovut li jithallas mill-Union intimata ai termini tal-Klawsola K2 tal-Memorandum of Understanding (Dokument A) u in kwantu ghas-somma ta` sittax-il elf hames mija tmienja u disghin Ewro (€16,598) ekwivalenti ta' mija u disghin (193) gurnata vacation leave li r-rikorrent hu intitolat ghalihom u ma thallasx taghhom bejn is-sena 1997 u s-sena 2005.*

Mela fil-kawza tal-lum mhuwiex jippretendi arretrati ta` salarji li kienu dovuti lilu sad-data meta rrizenja mill-impieg tieghu mal-GWU. Dwar is-salarju ma kien hemm l-ebda tilwima min-naha tal-GWU li rrizulta li kienet disposta thallas. Tant ma kienx hemm tilwima li l-attur ma ressaq l-ebda pretensjoni ghal arretrati ta` salarju.

Il-pretensjoni attrici hija ghal hlas ta` “*ghamla*” ta` “*terminal benefit*” kif spjegat u fil-parti K2 (fol 10A) tal-*memorandum* u hlas ta` *leave.*

Stante li dik kienet il-pretensjoni, l-ghaqda konvenuta ma setghetx teccepixxi l-preskrizzjoni skond l-Art 2147(c) tal-Kap 16 ghaliex dik id-disposizzjoni b`ebda mod ma tista` twaqqa` dritt ta` azzjoni skond il-kawzali impostata mill-attur.

Fi kwalunkwe kaz huwa evidenti mill-*memorandum* fuq riferit illi s-salarju ma kienx patwit bix-xahar izda bis-sena kalendarja. Il-fatt li bhala modalita’ l-attur ma jbiddel xejn mill-kwistjoni ghaliex mhux importanti kif is-salarju dovut lill-impjegat huwa mqassam matul is-sena u cioe’ l-frekwenza tal-hlas sabiex tigi determinata liema hija l-preskrizzjoni applikabbli. Fil-fehma tal-Qorti huwa evidenti li fuq l-iskorta tal-ahjar prova li ghandha quddiemha li s-salarju mhuwiex pattwit kull erba’ gimghat imma fis-sena.

<u>**Decide**</u>

Ghar-ragunijiet kollha premessi, din il-Qorti qeghda tichad it-tieni eccezzjoni tal-ghaqda konvenuta u cioe` dik tal-preskrizzjoni tal-azzjoni attrici skond l-Art 2147(c) tal-Kap 16.

Tordna lill-ghaqda konvenuta sabiex thallas l-ispejjez ta` dan il-provvediment.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------